

Christelijk leven

J.C. Bette

Inhoud

1. Radicale toewijding

Indien iemand achter Mij wil komen
Die verloochene zichzelf
En neme zijn kruis op
En volge Mij

2. De uitwerking van toewijding

Wie doet de wil van mijn Vader

Geloof en gehoorzaamheid
Navolging

3. Het hebben van de gezindheid van Christus

Zij die naar de Geest zijn
Het werk van de Geest voor en in ons
De gezindheid van het vlees
Gij zijt in de Geest, althans...
Gevolgen van de gezindheid van Christus

4. Hoorder en dader van het Woord zijn

Horen en doen
Voorrecht en verantwoordelijkheid
Gebieden van geestelijke groei
Gebieden van radicale toewijding

5. Ik geloof in de Heilige Geest

Gave van God
De inwonende Geest
Met Christus gestorven en opgewekt
Drie-eenheid
Het werk van de Geest

6. Wordt vervuld met de Geest

Overvallen worden of
jezelf overgeven
Leiding van de Geest

7. Weest vurig van geest, wordt vol van de Heilige Geest

Christelijk leven
Aanwijzingen
Leven in relaties
Terug naar de bron
Geest van God, vervul ook mij...
Een andere vraag

8. Het leven door de Geest

Een voorbeeld
Toelichting
De werkelijkheid van de Geest
Een tweezijdig werk
Gave en opgave
Heiliging

Veelzijdige genade
De vervulling met de Heilige Geest

9. Het werk van de Heilige Geest in ons
Waarom ik een christen ben
Het feest gaat door
Nader bekeken

10. Leven in de Geest van Jezus
Verschillende werkingen
Verschil in gelovigen
Het diepste geheim

11. Dagelijks leven door de Geest
Een voorbeeld
De toelichting
De werkelijkheid van de Geest
Een tweezijdig werk
Gave en opgave
Heiliging
Veelzijdige genade
De vervulling met Geest

12. Kenschets van het nieuwe leven
Blijft in Mijn liefde (gedicht)

1. Radicale toewijding

(bij de prediking van 23 januari 2000)

‘Indien iemand achter Mij wil komen...’

Wie als volgeling achter Jezus aan wil gaan, moet zichzelf verloochenen (Matth. 16:24,25). De woorden die Jezus in dit gesprek met zijn discipelen gebruikt, bevestigen dat het gaat om de radicale inzet van je eigen leven. Dat blijkt onder meer uit het schokkende beeld van het kruis: ‘Indien iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf en neme zijn kruis op en volge Mij’. De reden voor deze vérgaande consequenties wordt erbij gezegd: ‘Wie zijn leven (lett.: ‘zijn ziel’) wil behouden, verliest zichzelf, maar wie zijn leven wil verliezen ter wille van Mij, die zal het vinden.’ De bereidheid zichzelf radicaal weg te cijferen, zelfs tot in de dood, houdt verband met de weg die Jezus zelf gaat. Alles hangt voor ons leven immers af van het lijden en sterven van Jezus!

Uit de tekst die Marcus ons heeft overgeleverd blijkt dat Jezus zich met deze woorden niet alleen tot zijn discipelen richtte, maar ook tot de schare, die Hij daarvoor speciaal bij zich riep. Deze oproep tot radicale toewijding en navolging heeft blijkbaar een bredere geldingskracht dan de discipelkring. Duidelijk geeft Jezus te verstaan, aan welke drie voorwaarden iemand moet voldoen die achter Hem wil komen (vgl. Luc.9:23):

Die verloochene zichzelf...

Zo iemand zal bereid moeten zijn om het eigen ‘ik’ aan Jezus’ wil prijs te geven. Zoals Jezus binnenkort zijn leven voor de discipelen inzet, zo zal de volgeling van Jezus instaan voor de Heer (vgl. Matth. 16:25-28). Jezus navolgen betekende voor de discipelen die Hem aanhoorden dat ze met Hem door Palestina trokken om het Koninkrijk van God te verkondigen. Sinds Jezus’ heengaan is ‘Hem navolgen’ de vaste beeldspraak voor Hem trouw zijn en dienen (vgl. 1Cor. 11:1). In zekere zin is Hem volgen hetzelfde als in Hem geloven, op Hem vertrouwen. Voor tijd en eeuwigheid alles van Hem verwachten.

Deze navolging is volstrekt onmogelijk zonder een oprechte en voortdurende overgave van zichzelf. Met aangrijpende woorden maakt Jezus duidelijk dat het bij navolging gaat om de voorwaarden van zelfverloochening en kruisdragen. Op die weg ging Jezus zelf voorop en een discipel zal Hem daarop dan ook blijvend moeten volgen.

Wij zijn van nature niet geneigd onszelf te verloochenen. Integendeel, alles is bij ons gericht op zelfhandhaving! Zelfverloochening is de ontwikkeling van een innerlijke kwaliteit van leven. Podium en publiek of applaus komen daar niet aan te pas. Het groeit in alle stilte in het denken van een gelovige, als een deugd, een vrucht van de Geest. Zelfverloochening leert afzien van de zo gewilde compensatie (van liefde of complimenten), zonder geforceerdheid. Van jezelf afzien is een offer dat, met blijmoedigheid gebracht, diepe indruk achterlaat. Gemakkelijk kan het opgeven van je eigen ik de persoonlijkheid in een kramp brengen. Alsof je nooit meer voor jezelf zou mogen opkomen! Dan is het evenwicht totaal verdwenen en wordt het als een vlucht, weg van de verantwoordelijkheden. Zelfverloochening is niet je eigen ik prijs geven, in de zin van totaal opgeven. Onze persoonlijkheid is nu juist het unieke kenmerk van ons menszijn en een gave van God. Het probleem is veel meer dat wij van ons eigen ik een soort god hebben gemaakt, een ‘zelf’, waarin alles om dat eigen ik draait. We noemen dat wel zelfzucht, zelfhandhaving of ook zelfmedelijden. Eigen haan moet koning kraaien! Dat zijn door de zonde geworden uitwassen van zelfcultuur. Soms wordt dit zichtbaar in bezitsdrang, genotzucht, egoïsme of overdreven zelfbescherming. Alles draait om jezelf. Dan is de persoonlijkheid bedolven onder het ‘zelf’. De door de Here Jezus genoemde

zelfverloochening wijst naar het leven uit de ‘nieuwe mens’: ‘niet meer ik, maar Christus leeft in mij. En voor zover ik nog leef, leef ik door het geloof in de Zoon van God, die mij heeft liefgehad en zich voor mij heeft overgegeven’ (Gal.2:20). Het leven van zelfverloochening is het leven uit de Geest. Het wordt o.m. beschreven in Gal. 2:20 en Rom. 6:1-14.

Het geheim van de zelfverloochening is het gesnoeid worden om vrucht te dragen (van de wijnstokkrank gezegd in Joh.15). Het is de weg van de graankorrel in de aarde (Joh.12:24). Zelfverloochening moet tegelijk Christus-verbinding betekenen, anders zal het altijd boven onze draagkracht gaan! Jezus zegt: ‘Die in Mij blijft en Ik in hem/haar, die draagt veel vrucht, want zonder Mij kunt gij niets doen.’

Ter wille van Jezus alles willen (op)geven is de weg om door Hem het leven te ontvangen. Al het andere is een doodlopende weg, ook al lijkt het in het dagelijkse leven andersom. Zo moet je het leven buiten jezelf zoeken (Matth.16:26) , dan zal je het vinden bij Jezus (vs.25). Daarom is het van levensbelang hoe men zich opstelt ten opzichte van Jezus Christus. Hier valt de werkelijke beslissing voor dood en leven: geloof en toewijding of verwerping van de Zoon des mensen. Dit is beslissend voor het al dan niet ingaan in het hemelrijk van God. Jezus is daarvan de deur!

En neme zijn kruis op...

Lucas geeft met ‘neme dagelijks zijn kruis op’ aan, dat het niet om een eenmalig, maar om een telkens zich herhalend gebeuren gaat (vgl. Rom.8:36; 1Cor.15:31). Opnieuw: wij zijn eerder geneigd het zwaard op te nemen. Wat Jezus vraagt is ten diepste een radicale liefde voor Hem, indien nodig tot in de dood (martelaarschap). Het wil ons zeggen dat we achter een Voorganger moeten willen gaan, die deze weg van zelfverloochening en kruisdood op zich nam. We moeten in de navolging van Jezus geen aardse furore verwachten. Veeleer de bereidheid het eigen (!) aardse kruis gewillig te dragen (vgl. Matth.10:38; Luc.14:27). Het is onvoldoende alleen ‘tot Hem te komen’. Het zal moeten uitlopen op een ‘achter Hem aangaan’. Wie een volgeling van Jezus wil zijn, moet aanvaarden dat dit moeiten, lijden en zelfs de dood met zich kan meebrengen. Een volgeling van Jezus moet bereid zijn te verdragen, dat hij of zij om Jezus door anderen wordt geminacht of belasterd.

Je kruis dragen betekent hier dus niet: ‘draag je lijden geduldig’. Het gaat hier niet in eerste instantie om ziekte of leed . Het ‘kruis dragen’ is geen figuurlijke uitdrukking voor het verdragen van een of ander ongemak of moeite, maar het betekent dat de volgeling van Jezus de positie moet innemen van iemand die veroordeeld is, dat wil zeggen een houding van zelfverloochening, die het leven in deze wereld alleen nog wil leven in de verbondenheid met de (kruis)weg van Jezus!

En volg Mij.

Wil iemand een volgeling van Jezus zijn, dan zal hij of zij de bereidheid tonen om de verre-gaande consequenties te aanvaarden. De oproep van Jezus gaat ten enenmale in tegen de huidige bubbelbadcultuur van het genieten. Daarom is het van belang dat iemand die een christen wil zijn van te voren bij zichzelf overweegt of hij de consequenties wel goed onder de ogen heeft gezien: bezint eer je begint (vgl. Luc.14:28-33). Vergeet echter niet dat Jezus over discipelen zegt: ‘Wie Mij volgt,...hij zal het licht des levens hebben’ (Joh.8:12)!

2. De uitwerking van toewijding

Wie doet de wil van mijn Vader...

De Deense theoloog en filosoof Søren Kierkegaard heeft over het kennen van de wil van God eens het voorbeeld gegeven van een leraar die aan zijn leerlingen opgaf voor de volgende dag een bepaalde les te bestuderen. Een van de leerlingen weet, wanneer hij thuisgekomen is, niet meer precies tot hoever de les was opgegeven. Het vak waar het om gaat heeft echter de liefde van zijn hart. Hij doet het met heel veel plezier. Daarom leert hij maar een extra groot stuk. Dan is het altijd goed, denkt hij. Er is ook een andere leerling die vergeten is wat er precies is opgegeven. Hij heeft, anders dan de eerder genoemde klasgenoot, een verschrikkelijke hekel aan dat vak. Daarom wil hij beslist niet teveel leren. Hij gaat bij iedereen informeren hoeveel hij wel moet leren. Daardoor houdt hij geen tijd over om zijn les zelfs maar in te zien.

Zo is het bij ons bezig zijn met de vraag wat in een bepaald geval de wil van God is beslissend wat er innerlijk achter onze vraagstelling zit. Vragen we naar de wil van God om van ganser harte óf zo weinig mogelijk voor Hem te doen? Achter deze vraag zit nog weer een diepere laag en dat is: wie is God voor ons? Waarom willen wij ons aan Hem toewijden? Is het uit angst voor straf of uit wederkerige liefde? Het geheim van het kennen van de wil van God ligt voluit in het kennen van de Here zelf!

Geloof en gehoorzaamheid

Iemand die eenvoudig en oprecht gelooft, zal ook willen gehoorzamen. Er is een daadwerkelijk en uiterlijk gevolg vanwege het innerlijke overtuigende geloof. Het geloof dat God in zijn genade aan de gelovige geeft, werkt zowel het willen als het werken, de bekwaamheid om volgens zijn wil te leven (vgl. Fil.2:13). Dit werkzame geloof heeft drie elementen: de positieve erkenning van de waarheid (het verstandelijke element); de diepe innerlijke overtuiging en bevestiging van de waarheid (het emotionele element); het persoonlijke toevertrouwen aan Christus als Heiland en Heer, de persoonlijke overgave en toewijding aan Christus (het wilselement). Geloof is mijns inziens niet waarachtig wanneer het zich weigert over te geven aan de heerschappij van Christus over het persoonlijke leven.

Omdat gelovigen overblijfselen van het zondige vlees behouden, zal niemand ten volle kunnen gehoorzamen (vgl. 2Cor.7:1; 1Thess.3:10). Maar in de werkelijk gelovige volgeling van Jezus zal het verlangen om Gods wil te doen altijd aanwezig zijn (vgl. Rom.7:18). Geloof en gehoorzaamheid worden in zowel het OT als het NT steeds nauw met elkaar verbonden. De apostel Paulus stelt duidelijk dat het Evangelie ook gehoorzaamd moet worden (Rom.10:16; 2Thess.1:8; Rom.6:17 en 15:18). Hij spreekt dan ook over de gehoorzaamheid van het geloof (Rom.1:5; 16:26).

In Johannes 3:36 worden geloof en gehoorzaamheid zelfs als een synoniemen gebruikt: 'Wie in de Zoon gelooft, heeft eeuwig leven, maar wie aan de Zoon ongehoorzaam is, zal het leven niet zien.'

Gehoorzaamheid aan de geboden van God en Christus is de uiting van het ware geloof. Het is besmetting met de zonde en als gevolg daarvan onbetrouwbaar wanneer mensen 'wel belijden dat zij God kennen, maar met hun werken Hem verloochenen' (Titus 1:15,16). Vanuit deze optiek bezien is ongehoorzaamheid aan Gods geboden een bewijs van en gelijk aan ongeloof. Wij kunnen met onze daden God harder verloochenen dan we Hem met onze woorden belijden. Het werkelijk christelijke geloof brengt goede werken voort! Het geloof gehoorzaamt, het ongeloof rebelleert. De wijze waarop zich ons leven manifesteert maakt

duidelijk of we gelovig of ongelovig zijn. Het alleen maar kennen van bijbelse feiten en zelfs het instemmen met bijbelse principes of leerstellige belijdenissen, zonder de waarheid ervan in praktijk te brengen is geen blijk van geloof in de bijbelse zin van het woord. Onze eerste geloofsbeslissing en elke latere toewijding behoeft een dagelijkse uitwerking. Het gaat om overgave aan de heerschappij van Jezus over het hele leven. Het is in het normale christelijke leven zo dat de Heilige Geest, die in ons woont, de gelovige die zondigt ervan overtuigt dat dit voor God niet kan bestaan; de Geest wijst op de vergeving van Christus en past die na belijdenis van zonde persoonlijk toe. De vergeving werkt vrede uit evenals een verlangen de zonde te leren nalaten en Gods wil te gehoorzamen.

Navolging

Uit geestdrift of menselijk enthousiasme kan men Jezus niet navolgen (vgl. Luc.9:57). Het leven van Jezus zelf was ook geen vroom avontuur, maar een stille weg van gehoorzaamheid, een bestaan van overgave aan de Vader, tot in het laatste moment van zijn aardse leven. Wanneer wij in afhankelijkheid van Jezus leven is dat nooit de een of andere dweperij, maar een nuchter proces dat niet uitsluitend via hoogtepunten maar ook door de diepten gaat. Het is een kenmerk van navolging dat heel je leven, met schoonheid en bontheid, met vreugde en leed doortrokken is van de liefde tot God en van het kruis van Christus. Eigenlijk zouden we moeten zeggen: niet wij zijn de navolgers, de dragers van het christelijke leven, maar Christus draagt ons! Als je leven in het teken van de navolging van Jezus staat wordt het meer en meer doortrokken van dit geheim. Navolging is niet een zaak die ik door eigen inspanning moet volbrengen. Het is geen vrome kweuling. Navolging is leven uit de reeds behaalde overwinning van Christus en uit de diepgaande bevrijding die dat in mijzelf teweeg brengt. Niet ik moet geweldige geloofsprestaties leveren, maar ik ondervind dat Hij me door de diepten, zelfs van ongelovigheid, van het niet-meer-kunnen en van aanvechtingen heen draagt. Het is niet zozeer : ‘wij hebben Vaders Zoon aan boord’ als wel: ‘Christus is de bootsman op mijn levenszee; ik vaar in het schip van het Godsrijk mee.’

Vanwege de gehoorzaamheid aan Gods wil kan Gods liefde ons verder doorstromen. Mensen die leven in de navolging van Christus worden meer en meer leesbare brieven van het liefdevolle handelen van God in deze wereld. Zo betekent navolging de weg van het kruis én de weg van de overwinning gaan met Jezus. Het is God liefhebben boven alles en bereid zijn tot liefdedienst aan de naaste. Het is jezelf in Jezus naam solidair verklaren met hen die in de wereld geen enkele rol van betekenis spelen. Zulk leven laat zien dat je werkelijk door God gegrepen bent. Voor dit leven heeft God jou geroepen, om met een steeds meer onverdeeld hart te durven zeggen: ‘Heer, hier ben ik, laat mij rijpen en groeien. Laat mij door uw liefde bewogen in beweging zijn.’ De Heilige Geest wil dit in ons bewerken en door ons uitwerken, waardoor we gaan belijden: navolging is genade en de volkomen vervulling van mijn eenvoudige leven. Die weg van navolging loopt altijd via gehoorzaamheid aan God. Het is in afhankelijkheid van Jezus geloven, hopen, liefhebben en stil zijn. In stilheid en vertrouwen zal immers onze sterkte zijn.

Navolging gaat niet op in het louter praktische volbrengen van geboden en verboden, het is aan Hem ruimte laten waardoor God zelf in mij kan doen wat goed is. Zolang we onszelf nog zo belangrijk vinden, staan we bij navolging van Jezus in de weg. Navolging is vrijwillig, eenvoudig en gelovig. Je wordt er niet toe gedwongen, maar je wordt er door het Woord of door mensen van Godswege toe geroepen. Jezus zei: ‘Volg mij’. Het Woord en de Geest wijzen je de weg. Jouw eigen weg met God. Shalom.

3. Het hebben van de gezindheid van Christus

(bij de prediking van 27 februari 2000)

Zij die naar de Geest zijn, hebben de gezindheid van de Geest

Wanneer de apostel Paulus uitlegt wat het verschil is tussen het wandelen naar de Geest en het wandelen naar het vlees (Rom.8:5) begint hij met dezelfde scherpe onderscheiding die ook de Here Jezus maakte in zijn gesprek met Nicodemus: 'Wat uit het vlees geboren is, is vlees, en wat uit de Geest geboren is, is Geest.' (Joh.3:6). Hier worden de natuurlijke mens en de geestelijke mens tegenover elkaar gesteld. Het zijn de twee zijswijzen: die van het vlees en die van de Geest. 'Vlees' is in dit verband de aanduiding van de zijswijze die de mens van nature eigen is en die als zodanig zijn denken en doen bepaalt. Dit natuurlijke bestaan houdt het onvermogen van de mens in om op eigen kracht het Koninkrijk van God binnen te gaan en het daarbijbehorende leven uit de Geest te leren kennen. Daarom moet wie uit het vlees geboren is eerst nog 'van boven' of 'uit God' geboren worden, door het werk van de Heilige Geest. Wie uit de Geest geboren is, is naar zijn wezen 'geestelijk'; hij of zij heeft de gezindheid van de Geest ontvangen. Zo'n gelovige is door de Heilige Geest bevrijd uit de macht van de zonde en leeft nu onder de leiding van de Heilige Geest. Zulke mensen streven naar dat wat de Geest door hen en met hen wil doen. Zij zijn erop bedacht zich niet meer door de zonde te laten overheersen, maar de gezindheid en het streven van Jezus Christus uit te dragen. Deze gezindheid van de Geest van Christus is gericht op 'leven en vrede' (Rom.8:6).

Over het werk van de Geest voor en in ons

De Geest heet dan ook 'de Geest van het leven', Hij geeft de gelovige nu al het nieuwe leven (2Cor.3:6). Het is ook de Heilige Geest die ons helpt om oude zondige neigingen te overwinnen: 'Indien gij door de Geest de praktijken van het lichaam doodt, zult gij leven (vs.13). Het gaat daarbij om een steeds opnieuw overwinnen van de zondige begeerten (zie 6:11-13; Col.3:5). De gelovige volgeling van Jezus kan dit, wanneer hij zich voortdurend stelt onder de leiding en de kracht van de Heilige Geest. De Geest is daarbij geen hulpmiddel, maar onze Helper, die leidt en wijst op het volbrachte werk van Christus ten behoeve van ons. Zo wijst de Geest niet allen de weg, maar gaat daarin ook met ons mee, zodat wij meer en meer door Gods wil bepaald worden (Rom.8:14). Gelovigen staan wel voor de keuze of ze zich wel of niet laten leiden door de Geest (vgl. Gal.5:18). Zij die werkelijk door de Geest geleid worden, zijn de 'zonen van God'. Deze uitdrukking uit het OT (Deut.14:1; vgl. Rom.9:4) geeft aan dat er een bijzondere liefdevolle relatie is tussen God en zijn volk; in dit verband tussen God en degenen die door de Geest zijn vervuld en worden geleid (Gal.4:6; 3:26). Het gaat hier uiteraard om mannen en vrouwen, om zonen en dochters (vgl. 2Cor.6:18)! De Geest bemiddelt de vrede en de harmonie met God en is zo de bemiddelaar door wie elke gelovige met God de Vader communiceert (Rom.8:26,27). Het is ook de Geest door wie we vreugde en vrede met God ervaren.

De gezindheid van het vlees

Omdat de gezindheid van het vlees vijandschap is tegen God, de bron van alle leven, loopt dit 'bedenken' uit op de dood (vs.7). Het woord vijandschap geeft de scherpte heel goed aan. De oude, in zonde gevallen mens, rebelleert tegen Gods wetten. Hij wil zichzelf handhaven en vat iedere wet of ieder gebod van God op als een beperking van zijn eigen vrijheid en zijn recht op zelfbeschikking. Vanwege zijn egoïsme en zelfhandhaving kan een ongelovige zich (uit

zichzelf) niet onderwerpen aan de wet en wil van God. Het vleeselijke in die mens wordt zodanig door de zonde beïnvloedt en beheerst, dat het helemaal niet in staat is te gehoorzamen aan de wet van God (de wet van God is hier de openbaring van Gods wil, zie Rom.7:22, zoals we die bv. in de wet van Mozes vinden). Zij die ‘in het vlees zijn’, zijn dus die mensen van wie het leven wordt bepaald door de verlangens en hartstochten van het vlees, de oude gevallen natuur. Omdat hun motieven en verlangens tegengesteld zijn aan die van God kunnen zij de Here God niet behagen. Het behagen van God kan alleen door zichzelf in gehoorzaamheid aan Hem toe te wijden (vgl. Rom.12:1,2; 1Cor.7:32).

Gij zijt in de Geest, althans, indien de Geest Gods in u woont`

De gelovige Romeinen aan wie Paulus zijn brief schrijft, zijn niet meer ‘in het vlees’ in die zin, dat hun leven bepaald wordt door de zondige begeerten van de oude natuur. Zij zijn ‘in de Geest’. Deze uitdrukking wordt gebruikt om aan te geven dat zij leven in de invloedssfeer en onder de leiding van de Heilige Geest. Het zijn door de Geest veranderde mensen, in wie de Geest van God woont. Diezelfde Geest inspireert hen in het doen van het goede en leidt hen in hun levenswandel. Paulus gaat er daarbij van uit dat gelovigen de Heilige Geest hebben ontvangen. Zij zijn zich dat ook zelf bewust (vgl. Gal.3:2; 1Joh.3:24;4:13). Toch sluit de apostel niet uit, dat er in de gemeente van Rome sommigen zijn (bv. toehoorders), in wie de Geest (nog) niet woont (vgl. Hand.8:15,16; 19:2; Jud.19). Het ‘wonen’ van de Geest wijst op een permanente aanwezigheid en werkzaamheid van de Heilige Geest in de gelovigen (vgl. 1Cor.3:16). De Geest van God wordt ook wel de Geest van Christus genoemd (Hand.16:6,7; Gal.4:6), omdat Jezus de Zoon van God is, de Heer, in wie de volheid van God woont (Col.1:19). Zo bemiddelt de Heilige Geest het contact en de gemeenschap met Christus, zodat Paulus kan zeggen dat door de Heilige Geest Christus zelf in de gelovigen woont (Gal.2:20; Ef.3:17). Wie dus de Heilige Geest niet heeft, dat wil zeggen wie niet door de Heilige Geest veranderd is en bepaald wordt, is (nog) niet van Christus (vgl. 1Joh.3:24).

Gevolgen van het ‘hebben van de gezindheid van Christus’

Wanneer de Heilige Geest, de Geest van Christus (Rom.8:9), in iemand woont dan is Christus zelf aanwezig (2Cor.13:5; Gal.2:20). De inwoning van de Heilige Geest brengt het leven van Jezus met zich mee. Op grond van het feit dat God aan gelovigen zijn Geest gegeven heeft, vermaant Paulus in Rom.12:2 de gemeenteleden in Rome: ‘Wordt niet gelijkvormig aan deze wereld, maar wordt hervormd door de vernieuwing van uw denken, opdat gij moogt onderkennen wat de wil van God is, het goede, welgevallige en volkomene.’ Er is met deze christenen dus iets gaande: aan hen voltrekt zich het wonder van de vernieuwing van hun leven. Weliswaar zal deze vernieuwing pas voleindigd zijn in de eeuwige heerlijkheid, dat neemt echter niet weg dat de uitwerking daarvan nu al zichtbaar wil worden. Het is met name het ‘bedenken’, het verstand van de vernieuwde mens die zich door de Geest begint te vernieuwen. De gelovige begint zich daardoor te richten op wat de wil van God is. Christenen van wie het verstand, het denken, bezig is vernieuwd te worden beginnen voor het goede van God oog en hart te krijgen. Zij raken meer en meer op Gods wil georiënteerd en gaan die doen. Op deze wijze wordt hun hele leven hervormd, vernieuwd. Zij beginnen zich te gedragen naar de ‘gezindheid van Christus’. Laten wij ons aan dit wonder van innerlijke vernieuwing door de Geest niet onttrekken, maar ons er gewillig aan overgeven. Sterker nog, laten wij ons toewijden aan het leven dat Jezus door Zijn Geest in en door ons wil bewerken. In Efeze 4:23 heet dit: verjongd worden door de geest van uw denken. Ook hier gaat het om de vernieuwing van het centrum van je eigen persoonlijkheid. Deze vernieuwing komt niet tot stand door onze eigen activiteit, maar het is een werk dat de Geest in een aan de Here Jezus overgegeven leven uitwerkt. Deze gezindheid van Christus hebben, dat is samenzijn met God. Zulk hebben is dienen, dat uiteindelijk overgaat in: ‘Ga in tot het feest van uw Heer.’ Shalom!

4. Hoorder en dader van het Woord zijn

(bij de prediking van 19 maart 2000)

Horen en doen

Evenals Jezus daarover sprak, wijst Jacobus zijn lezers erop dat je met het aanhoren van de bijbelse boodschap alleen niet kunt volstaan (vgl. Matth.5:19; 7:21,26; Jac.1:22). In de Willibrordvertaling lezen we de woorden van Jacobus zo: 'Weest uitvoerders van het woord en niet alleen toehoorders.' Wanneer wij willen laten zien dat we het gepredikte Woord ook werkelijk ter harte nemen, dan zullen we dat moeten tonen in onze daden. Het aannemen van het Woord en het doen ervan vallen niet automatisch samen. Je zou kunnen spreken van twee bij elkaar behorende elementen van het ene christelijke geloof: we horen het Woord van God en nemen dat (uit Gods genade en door het werk van de Heilige Geest in onze harten) gelovig aan én we zetten wat we over het christelijke leven gehoord hebben om in daden. Heel duidelijk blijkt uit de woorden van Jacobus: met het verstandelijk aannemen van (zelfs de meest juiste) geloofswaarheden zijn we er niet. Sterker nog: daarmee komen we er niet in het Godsrijk. Wanneer we de ernstige woorden van Jezus in de Bergrede serieus nemen, blijkt dat trouw en ontrouw aan de Schrift in leer en levenspraktijk een van de maatstaven zal zijn voor het ontvangen van loon in het komende Koninkrijk (Matth.5:19; vgl. vs.11,12; 7:21,26). Wat het doen van de wil van God de Vader inhoudt, heeft Jezus in de Bergrede heel uitvoerig besproken (Matth.5:13-7:12). Ook de apostel Paulus laat zich niet onbetuigd voor wat betreft het duidelijk uiteenzetten van wat God wil (bv. Rom.12-15; Efez.4-6; Col.2-3; 1Thess. 4-5).

Voorrecht en verantwoordelijkheid

Het geweldige voorrecht om een kind van God te zijn, brengt ook duidelijke verantwoordelijkheden met zich mee. Er zijn twee terreinen waarop een christen steeds zal blijven groeien: in inzicht en heiligheid. Aan het begin van ons christenleven ontbreekt nog veel inzicht. We mogen groeien in de kennis van God en van onze Here Jezus Christus en van de Heilige Geest. Deze kennis is gedeeltelijk van intellectuele en gedeeltelijk van persoonlijke aard. Het is kennis hebben van en kennis hebben aan; intellectueel en relationeel. Daarom is het voor onze geestelijke groei onontbeerlijk zelf de bijbel te blijven lezen en zelf tot God te bidden. Het is belangrijk van Hem te leren, Hem te eren en Hem te aanbidden en naar Zijn stem te luisteren. Het vraagt om moeilijkheden als we deze bronnen van het christelijk geloof niet blijven aanboren! Daarnaast is het verstandig goede christelijke boeken te lezen. Heiliging van ons leven is het ontwikkelen van ons geloof in God, van de liefde voor onze naaste en groeien in het gelijkvormig worden aan Christus. Heiliging is de uitwerking van het verlangen om in karakter en gedrag meer en meer in navolging van en overgave aan Jezus te leven. We zullen ons inzetten om naar Gods wil te wandelen door Zijn geboden te gehoorzamen. Uit eigen kracht is deze ontwikkeling en groei onmogelijk, daarvoor is ons de Heilige Geest geschonken die het willen en het werken in ons leven uitwerkt.

Enkele gebieden van geestelijke groei

Vanwege onze relatie met God zoeken we naar ontwikkeling van ons geestelijk leven, en wel op de volgende drie terreinen:

- onze verantwoordelijkheid tegenover de Here God zelf

(gebed en bijbellezen, zonde belijden en vergeving ontvangen, danken en loven, aanbidden en eren; vieren en vasten)

■ onze verantwoordelijkheid tegenover de christelijke gemeente, plaatselijk en wereldwijd (doop en avondmaal, broederschap en liefdebetoon, actieve deelname en gemeenteleven)

■ onze verantwoordelijkheid tegenover de wereld waarin we leven

(gezin en familieverbanden, vrienden en collega's, dichtbij en verre naasten, bewogenheid en liefdebetoon, getuige zijn en voorbede doen, evangelisatie en zending, politiek en cultuur, natuur en milieu)

Gebieden van radicale toewijding

Wanneer wij belijden dat Jezus onze persoonlijke Verlosser en Heer is, heeft dat een verstrekkende betekenis. De belijdenis 'Jezus is Heer in mijn leven' heeft grote gevolgen, zowel voor ons christelijk geloof als voor ons dagelijkse leven. Het spreekt namelijk van de diepe overtuiging dat Jezus Christus als de Zoon van de levende God aanspraak maakt op geloof en leven, en als gevolg daarvan vraagt het om een radicale toewijding aan Hem. Het geloof in God blijft dus niet steken in een theologische overtuiging, maar loopt uit op het buigen van je leven voor de heerschappij van Jezus Christus daarin (vgl. Fil.2:9-11). Zonder zijn heerschappij kan er geen sprake zijn van behoudenis. Omdat Hij Heer is, is Hij in staat om Heiland te zijn (vgl. Hand.2:33-39). Het weten dat je een kind van God bent, het eigendom van Jezus Christus, en dat we Hem daarom helemaal toebehoren zal het hele leven van een christen doortrekken. Het horen én doen van het Woord van God heeft dan ook vele facetten of dimensies. Ik noem er enkele:

■ een intellectuele dimensie

Het verstand is onderdeel van het centrum van onze persoonlijkheid. Door verstandige overwegingen wordt ons leven in goede banen geleid. In de praktijk van het dagelijkse leven koesteren we echter het liefst onze eigen gedachten en uiten we onze eigen meningen het hardst. Maar Jezus vraagt ook het gezag over ons verstand (Matth.11:29; vgl. 2Cor.10:5)!

■ een morele dimensie

Overall om ons heen vervagen morele maatstaven, normen en waarden. Veel mensen vragen zich af of er nog wel algemeen geldende regels bestaan. Zelfs in evangelische kringen wordt soms geleerd dat de wet heeft afgedaan (verkeerde uitleg van bv. Rom.10:4; 6:14 houdt geen rekening met de context). De apostel Paulus maakt echter duidelijk wat de betekenis van de wet is in het leven van een christen (Rom.6,7 en 8 bv. vs. 3-4; vgl. 2Cor.3:3,6). Jezus roept op tot gehoorzaamheid aan Zijn geboden (Joh.14:21). De apostel Jacobus maakt duidelijk dat het gepredikte woord zijn uitwerking dient te hebben in de dagelijkse christelijke levenswandel.

■ een diaconale dimensie

Iedere christen is op de een of andere manier geroepen om dienstbaar te zijn in een groter verband. We zijn allen volgelingen van Hem 'die de gestalte van een diens knecht heeft aangenomen' (Fil.2:7; vgl. Marc.16:45; Luc.22:27). Het is ondenkbaar dat een christenleven de dienstbaarheid niet kent. Ons werk en beroep, onze studie of taak in het huisgezin zal het belangrijkste terrein van onze dienstbaarheid kunnen zijn, wanneer we ons werk daar doen 'als voor de Here en niet voor mensen' (Col.3:23,24).

■ een sociale en politieke dimensie

Volgelingen van Jezus hebben behalve persoonlijke ook maatschappelijke en politieke verantwoordelijkheden. De heerschappij van Jezus strekt zich immers in principe over het hele leven uit (vgl. Col.2:15; Ef.1:20-22; 6:11-18). Eens zal het zichtbaar worden. Maranatha!

5. Ik geloof in de Heilige Geest

(bij de prediking van 25 juni 2000)

Gave van God

De Heilige Geest is volgens het Nieuwe Testament de grote gave van de eindtijd (b.v. Hand. 1:4,8; 2:33,39). De eindtijd is de tijd tussen hemelvaart en wederkomst. Wanneer de tijd is aangebroken dat Jezus verheerlijkt zal worden, belooft Hij de komst van de Geest (Joh.14:16, 17,26; 15:26; 16:7-15). Jezus belooft dat de Vader aan de discipelen, op Zijn gebed, ‘een andere Parakleet zal zenden’ om met hen te zijn tot in eeuwigheid. De Heilige Geest wordt dan aangeduid als ‘een andere’ Pleitbezorger, Helper. Een andere, namelijk dan de discipelen tot dan toe in Jezus zelf hadden gekend. Een Parakleet was iemand die bijstand verleent, iemand die als vertegenwoordiger van de discipelen optreedt. In die zin was Jezus zelf ook een Parakleet. Hij trad (en treedt) als pleitbezorger van de gelovigen op bij God (1Joh.2:1). De Heilige Geest zal in zijn werkzaamheid als Parakleet in feite niet anders doen dan wat Jezus tot nu toe voor hen gedaan had. En waarmee Hij in de hemel zou verder gaan (Hebr. 7:25). De Geest is dan ook de door de Vader en de Zoon gezonden Zaakwaarnemer die voor altijd bij de discipelen zal blijven om het werk van Jezus voort te zetten en verder te brengen. In Joh.14-16 wordt behalve het bovenstaande in nog vier uitspraken over het werk van de Heilige Geest gezegd:

- dat Hij de Geest der waarheid is, die de discipelen zal leiden in alle waarheid;
- dat Hij de discipelen kracht zal geven in hun getuigenis over Jezus Christus;
- dat Hij hen zal bijstaan als een Helper in hun confrontatie met de wereld;
- dat Hij hen de weg naar de toekomst zal wijzen.

De inwonende Geest

Dit alles, samen met de belofte dat de Geest ‘met u’, ‘bij u’ en ‘in u’ zal zijn, bevestigen de werkelijke aanwezigheid van de Heilige Geest. Het gaat hier om een vertrouwelijke relatie met Iemand die gezonden is om bescherming, hulp en kracht te bieden. Als dan ook nog gesproken wordt van ‘blijven’, dan bevestigt deze belofte van Jezus de discipelen in de zekerheid dat zij niet aan hun lot of zichzelf overgelaten worden. Met klem bond Jezus zijn discipelen op het hart dat Hij weer tot hen kwam, maar nu gaat het om Zijn komen in de Heilige Geest.

De Geest komt in de gelovigen wonen, Hij bewoont hen en zorgt er zo voor dat ‘Christus door het geloof in hun harten woning zal maken’ (Ef.3:17). De Geest is het geheim ervan dat wat Jezus op Golgotha onderging (zijn plaatsvervangend lijden en sterven) en wat Hij op Pasen ontvangen zou (het nieuwe opstandingsleven) na de Hemelvaart en wel vanaf Pinksteren eigendom wordt van de gelovigen. Dat is dan ook de werkelijkheid van onze geloofservaring: door de Geest ‘woont koning Jezus in ons hart’. Met andere woorden: de Here Jezus Christus komt door de Heilige Geest in het hart van de gelovigen om daar blijvend te wonen! Dat

verandert ons leven en bestaan. Met het hele hebben en houden worden gelovigen op Christus betrokken doordat Zijn Geest in hen werkzaam is.

Met Christus gestorven en opgewekt

De Geest bewerkt dat het gevolg van wat eens met Jezus is gebeurd nu voor ons geldt. De Geest doet in een voortgaand proces de oude mens sterven en de nieuwe mens opstaan. De Geest betreft gelovigen op wat Christus ten behoeve van ons heeft volbracht. De Geest valt steeds terug op wie Christus is en wat Hij heeft gedaan. Zo brengt Hij het leven van Jezus in ons. De Geest overbrugt de afstand tussen toen en nu en brengt de betekenis van wat Christus deed in ons tot leven. De vrucht ervan wordt naar ons overgebracht en op ons toegepast. Wat Jezus heeft volbracht, is bedoeld om door het werk van de Geest in ons leven effect te hebben. Dat bewerkt de Heilige Geest in ons! Zo delen wij in het heil 'in Christus'.

Drie-eenheid

Nadenken over de Heilige Geest is nadenken over de invloed van God op ons leven. In die zin is de Heilige Geest voor ons de meest 'ervaarbare'. Er is één God, maar Hij komt ons in drie 'gestalten' tegemoet.

We lezen in de bijbel dat God het is die alles heeft geschapen, naar wiens beeld wij mensen geschapen zijn. In het Nieuwe Testament lezen we dat gelovigen God hun Vader mogen noemen. De Vader is om zo te zeggen GOD BOVEN ONS.

In het Nieuwe Testament leren we Jezus Christus kennen als de Zoon van God. Zijn persoon, leer en leven hebben ons de liefde van God geopenbaard. De Zoon is de Immanuel, God aan onze kant; de Zoon is GOD BIJ ONS.

Door de beloften van Jezus over de Heilige Geest en de uitwerking daarvan zoals we die beschreven vinden in het boek Handelingen en in de brieven van de andere apostelen leren we de heilige Geest kennen als de kracht van God, die mensen op alles van Christus betreft, hen in christelijke gemeenschap bij elkaar brengt en in ons de zonde en de dood overwint. De Heilige Geest is de in en onder ons werkende (kracht van) God. Zonder de Geest is er geen christelijke geloofservaring. De Heilige Geest is GOD IN ONS.

De Heilige Geest is dus niemand minder dan God zelf. Hij deelt in de heiligheid en de grootheid en de zuiverheid van de levende God.

Het werk van de Geest

De uitstorting van de Geest is het geheim van God, dat na de hemelvaart van Jezus begonnen is. We zouden kunnen zeggen: dit geheim is 'de wereldvaart' van de Geest. Het is het wonder dat God die de wereld schiep en die in Christus de wereld met zichzelf verzoende nu in die wereld werkzaam is door de Heilige Geest. Door de Geest scheidt God geloof, hoop en liefde in mensenharten en verwerkelijkt zo Zijn plan van totale verlossing en vernieuwing van Zijn wereld. Jezus handelt nu voortaan in de hemel samen met en in de Heilige Geest op aarde om te komen tot de volmaakte verwerkelijking van het Godsrijk. Behalve het werk van de Geest als Parakleet (zie boven) lezen we in de bijbel dat:

- de Geest ons herschept tot een nieuw leven (de wedergeboorte, een nieuwe schepping);
- de Geest wekt in ons geloof en geloofsgroei op (op God leren vertrouwen, vervulling);
- de Geest bewerkt in ons de liefde tot God en tot elkaar (gave en opgave, Woord en Geest);
- de Geest geeft hoop en opent perspectieven (voltooing en voleinding).

Wanneer we dit alles tot ons laten doordringen: God de Vader, die boven ons is, God de Zoon, die met ons is en God de Heilige Geest, die in ons woont en doorwerkt, dan kan het niet anders of die geloofservaring leidt tot aanbidding. Onze lofliederen vormen dan de echo van het oudste loflied dat in de eerste christengemeenten ontstond (1Tim.3:16). Zoals b.v.:

Halleluja, eeuwig dank en ere,
lof, aanbidding, wijsheid, kracht,
word' op aard' en in de hemel, Here,
voor uw liefde U toegebracht.
Vader, sla ons steeds in liefde gade;
Zoon des Vaders, schenk ons uw genade;
uw gemeenschap, Geest van God,
amen, zij ons eeuwig lot!

6. Wordt vervuld met de Geest

de toespitsing van het Pinksterfeest

(bij de prediking van 22 mei 1999)

Overvallen worden of jezelf overgeven

Uit de gebeurtenissen op het eerste Pinksterfeest kunnen we de indruk krijgen, dat de vervulling met de Heilige Geest iets is, dat min of meer buiten de gelovige omgaat, doordat het hem of haar overvalt (zie Hand.2:4; 4:31). De apostel Paulus geeft in zijn onderwijs aan de gemeente de nadere invulling, de toespitsing. Dan blijkt dat over de vervulling met de Heilige Geest voor wat betreft de houding van de gelovigen zelfs in de gebiedende wijs wordt gesproken: 'wordt vervuld met de Geest'. Het openstaan voor en je uitstrekken naar het werk van de Heilige Geest wordt een opdracht voor de gelovigen! Vervuld worden met de Geest wil zoveel zeggen als beheerst worden door de Heilige Geest en daar staat de gelovige natuurlijk in het geheel niet buiten.

De context van deze oproep in Ef.5 is een perikoop vol concrete vermaningen over wat gelovigen wel en niet zullen doen. Hoe onwijs en onverstandig zou het zijn als zij zich te buiten zouden gaan aan het overmatig drinken van wijn! In plaats daarvan worden de gelovigen aangevuld vol te worden van de Geest (vgl. Hand. 2:22; 3:5; 6:18).

Door de vervulling met de Geest heeft de gelovige gemeenschap met God. De volheid daarvan komt tot uiting in lofprijzing en dankzegging (Ef. 2:19-10), alsook in het zich in liefde aan elkaar onderwerpen (Ef. 5:21-6:9). De werkwoordsvorm waarin de apostel deze opdracht schrijft (gebiedende wijs van de lijdende vorm) drukt enerzijds uit dat het om een daad van God gaat, anderzijds dat het een blijvende opdracht is: 'wordt voortdurend vervuld' met de Geest. Je zou het kunnen zeggen zoals ik dat zo mooi vond bij Dr. J.P. Versteeg: 'De Geest beheerst de gelovige, doordat deze zich door de Geest laat beheersen in een wandel naar de Geest'. Hier komt op een duidelijke wijze de eenheid tussen het werk van de Geest en de overgave van de gelovige tot uiting. De Heilige Geest dringt van binnenuit op de gelovige aan door hem of haar in vrijheid zich steeds weer en meer onder de heerschappij van de Geest (van Jezus) te stellen.

Leiding van de Geest

Dit zou je kunnen vergelijken met de leiding van de Heilige Geest; ook dat is iets dat niet buiten onze menselijke overwegingen en argumenten omgaat. Soms ervaren de

apostelen Gods leiding door middel van een profetie. Maar ook met een profetie is nog niet het laatste woord gezegd. De menselijke verantwoordelijkheid van de gelovigen blijft overeind, want het NT leert duidelijk dat profetie getoetst dient te worden (1Cor. 14:29). We mogen echter daarop vertrouwen, dat de Geest Gods kinderen leidt in wat ze zich biddend voornemen. We zullen dus geen tegenstelling maken tussen de leiding van de Geest en de overwegingen van de gelovige(n). Het leven in de Geest maakt ons nederig (1Cor.4:7) en persoonlijk verantwoordelijk om zelf in vrijheid te beslissen om in overgave aan Gods weg en wil te leven. We zijn tot die vol(wassen)heid geroepen.

Aan ons het antwoord. U bent geroepen tot blijvende overgave aan het leven met God!

7. Weest vurig van geest, wordt vol van de Geest

(bij de prediking van 27 augustus 2000)

Christelijk leven

Wanneer de apostel Paulus gelovigen oproept tot een juiste levenshouding ten opzichte van elkaar benoemt hij een groot aantal aspecten van het christelijk leven (Rom.12). Telkens valt het licht op een ander facet van het gezamenlijk en persoonlijk christen-zijn. Hij roept ons daarmee op tot blijvende vernieuwing van het geestelijke leven.

Het gaat er daarbij niet om dat wij op ons menselijke niveau iets terugdoen voor het goede en de genade die God ons geschonken heeft. Het is geen voor wat hoort wat, maar: leef als mensen over wie Gods ontferming gekomen is! Waarbij we moeten bedenken dat wij mensen zijn die zeg maar van kwartier tot kwartier leven door Gods barmhartigheid en alleen daardoor vastgehouden worden. Christenleven is geen eigen bezit maar ontvangen genade.

Aanwijzingen

Na de vermaningen die gericht zijn tot elke christen als lid van de christelijke gemeente (Rom.12:1-8) volgt een reeks min of meer los aan elkaar geknoopte afzonderlijke aanwijzingen (12:9-21). Hierin wordt het leven van de individuele christen bekeken, in zijn samenleven met andere mensen, eerst binnen, maar ook buiten de gemeente. Hoe leef je nu met anderen als iemand die zijn of haar lichaam stelt als een Gode welgevallig offer (12:1)? Hoe werkt de vernieuwing van je denken (v.2) nu uit in je relaties? Dat zijn de vragen die hier beantwoord worden en waarvan het antwoord dan ook niet los mag worden gezien van wat hiervoor aan fundamenteel vermaan geschreven is.

Leven in relaties

De christelijke liefde voor andere mensen binnen de gemeente, zal dan ‘ongehuicheld’ zijn, en dus oprecht. Dit vooral omdat daaruit blijkt dat we begrepen hebben dat God ons eerst heeft liefgehad, toen wij nog zondaren waren. Die eerlijke liefde zal in het contact met de medegelovigen net zo goed in het nee tegen het kwade als in het ja tegen het goede tot uitdrukking komen. Soms zullen we zaken afkeuren, soms ergens mee instemmen, maar in ieder geval zal de eerlijke liefde blijk geven van de wijsheid die onderscheid weet te maken

(vs.9). Omdat het in de gemeente gaat om een gemeenschappelijke opdracht en om het samen dienen aan de uitbreiding van het Godsrijk, moet de liefde haar vorm krijgen in genegenheid. Dat wil zeggen dat je leert leven in zo'n elkaar toegedaan zijn, dat het niet om jezelf, noch om de ander, maar broederlijk samen met de anderen om de gemeenschappelijke Heer gaat. Zo zal de een juist daarom de eer laten aan de ander, als diegene niet voor zichzelf, maar in naam van de Here Jezus Christus het werk doet (vs.10). Om zó met elkaar te leven, daarin mag de ijver niet verflauwen en het vuur niet uitdoven! Van gemeentelieven dat op de dienst aan Jezus als Heer gericht is, mag de voortgang niet blijven steken. Juist in het samenleven met andere mensen komt tot uiting in hoeverre we het 'offerleven' (vs.1) kennen. Wat de liefde betreft die daarvoor de drijfveer is, dat is genade en niet het natuurlijke van ons mens-zijn. Het is de opdracht van de gemeente en niet de persoonlijke behoefte. Het is de eerbied voor God en niet in eerste instantie het respect voor mensen. Zulk christenleven is het resultaat wanneer iemand door de genade in dienst genomen is, wanneer de persoonlijke behoefte in dienst van God en de gemeente is gesteld. Dan is het respect voor de andere mens ten diepste gefundeerd in de eerbied voor God. Dat respect is dan ook niet grenzeloos, maar vindt in die eerbied voor God zijn grenzen.

Terug naar de bron

Het gaat tot de bodem wanneer je de vraag stelt waaruit het vuur van dit soort christenleven voortkomt. Ieder die serieus over het voorgaande nadenkt, zal toegeven dat dit leven niet in onszelf gevonden wordt. De bijbel laat duidelijk weten dat het hier gaat om leven dat wij slechts ontvangen kunnen. Dat komt van God in ons leven binnen en doortrekt, doorstraalt ons hele bestaan. Het is de Heilige Geest, die Jezus Christus schenkt in ieder die het vertrouwen op Hem stelt (Hand.2:38; Rom.5:5; 8:15,16). Ik bedoel de Heilige Geest van God, die in ons een licht ontsteekt waardoor wat tot dusver donker voor ons was begint te stralen. Ik bedoel Hem, die de uitgedoofde sintels van wat ooit als dorre dogma's werd aangeleerd, maakt tot een verwarmend vuur dat reinigt en heiligt. Wie heeft dit heilig vuur ontvangen? In de bijbel lezen we dat velen, mannen en vrouwen, jong en oud, geleerden en eenvoudige mensen, van alle ras en komaf dit nieuwe levensvuur ontvingen. Hoe? Wie lege handen heeft en een groot verlangen dat deze van God uit gevuld worden, wie lijdt onder een soort heilige ontevredenheid met het onheilige in zichzelf, wie van harte zegt: 'Niets heb ik U te bieden, ik verwacht alles van U, o Heer!', die staat onder de belofte, dat hij of zij niet tevergeefs roept, maar aangenomen wordt en ontvangen zal. Wie schuchter aan de poort klopt, zal de voetstap van de andere kant heel spoedig horen...

Geest van God, vervul ook mij...

Bidden om de Heilige Geest is zoveel als vertrouwen op God. Dat vertrouwen zal zich richten naar wat beloofd is (Luc.11:13) zo zal de gelovige de Heilige Geest ook werkelijk gaan ervaren. Niet slechts eenmalig, maar voortdurend. Dan vallen de aanmaningen tot heilig leven bij elke christen in het hart (Ef.5:18,19). Want de aard van heilig christelijk leven is immers vernieuwing door toewijding! Ons karakter en het doen en laten in het dagelijkse leven wordt daardoor meer en meer in overeenstemming gebracht met de nieuwe bevoorrechte positie, die we als Gods aangenomen kinderen gekregen hebben. Wij denken bij 'wordt vervuld met de Geest' vaak aan iets wat vol gemaakt of vol gegoten wordt. Zelf heb ik wel het voorbeeld van een overstromend glas water gebruikt. Maar vervulling wordt zo teveel een kwantitatief begrip. Vanuit b.v. het vervullen zoals in Jer. 23:24 zullen we eerder moeten denken aan 'het beheersen van alles door God'. Met betrekking tot de vervulling met de Heilige Geest zullen we dit dan opvatten als: een beheerst worden door de Heilige Geest'. Vervulling met de Geest is 'onder de macht en heerschappij van de Geest staan'. Het betekent dus dat iemand geheel door de Geest in beslag genomen is, door de Geest gebruikt en geleid wordt. Zo wordt de

vervulling met de Heilige Geest de toerusting die wij als gelovigen ontvangen, waardoor wij leren (en kunnen) voldoen aan wat God van ons vraagt (Ef.5,6).

Omdat in de vervulling met de Heilige Geest de gedachte van gehoorzaamheid aan Gods geboden besloten ligt, is het duidelijk dat deze vervulling alleen kan gebeuren door geloof en door gebed. Al Gods gaven worden in het geloof ontvangen, zo ook deze! We zullen God erom bidden en ons naar die vervulling uitstrekken, ons leven ernaar inrichten om onder de leidinggevende invloed van Gods Geest te leven. En we zullen niet vergeten te danken dat Hij de belofte aan ons vervullen zal. Niet onze ervaring, maar Zijn beloften zijn onze maatstaf!

Een andere vraag

De vraag die gelovigen zichzelf (en elkaar?) moeten stellen is: Heeft de Heilige Geest u, jou? Werk jij met de Geest mee of ga je tegen zijn leiding in? Is Jezus in jouw leven Heiland en Heer of bedroef je de Geest (Ef.4:20)? De Geest woont in ons om ons te vernieuwen en dichter bij Jezus te brengen. Niemand die de Geest ontvangt zonder geloof in Jezus Christus!

8. Het werk van de Heilige Geest in ons

(bij de prediking van 8 juni 2003)

Waarom ik een christen ben

Dit is het meest toereikende antwoord dat een gelovige kan geven op de vraag hoe het komt dat hij of zij een christen is: het geloof is een geschenk van God, dat in mijn hart wordt gewerkt door de Heilige Geest (Ef.2:8; Joh.6:44,63; Hand.16:14). Iedere gelovige die belijdt dat Jezus Heer is in zijn of haar leven, heeft dat geleerd van de Heilige Geest (1Cor.12:3). Wie aan Jezus Christus toebehoort laat merken dat de Here Jezus Christus het in zijn of haar leven voor het zeggen heeft, die heeft zijn Geest ontvangen (Rom.5:5, 8:9). Wij geloven in Jezus Christus omdat God ons innerlijk heeft aangeraakt door zijn Woord en met Zijn Geest. Het is de Heilige Geest in ons, die een verlangen naar God in ons uitwerkt en van tijd tot tijd een intense nabijheid van God doet ervaren. Deze werking van Gods Geest in de gelovigen was in zekere mate al bekend in het Oude Testament (Num.11:29; Jes.63:11b, 64:1; Ps.51:12,13; Ps.119; Ez.36:26,27; Jes.44:3, 59:2). Maar op de Pinksterdag haalt Petrus de profetie van Joël (2:28-29) aan om duidelijk te maken dat de nieuwe heilstijd, die God beloofde, nu is aangebroken. Nu werkt de Geest op een nieuwe wijze, in de diepte (een nieuw hart) en in de breedte (op al wat leeft). Met de komst van Jezus is die nieuwe tijd aangebroken (Mat.11:27-30; Luc.12:31,32; 22:29,30). De beloften concentreren zich rond de persoon van Jezus. Hij is de Messias, dat wil zeggen de met de Geest Gezalfde, die zal dopen met de Heilige Geest (Mat.3:11 vgl. Luc1:80, 3:22, 4:1,14, 18-19=Jes.61:1,2; Hand.10:37,38).

Het feest gaat door

Pinksteren is het feest dat dóórgaat. Het is één keer in Jeruzalem begonnen, maar het werk van de Geest is daarmee niet afgesloten. Het breidt zich uit over de hele wereld en zet zich door in de geschiedenis. In zijn Pinksterpreek laat Petrus die zegenrijke belofte van Gods Geest helder doorklinken: 'Want voor u is die belofte, en voor uw kinderen en voor allen, die verre zijn, zovelen als de Here onze God ertoe roepen zal.' (Hand.2:39). Ieder mag door het geloof in Jezus Christus deze nieuwe tijd van de komst van het Godsrijk binnengaan. De doop

in water is het uiterlijke getuigenis van geloof van wat er innerlijk door het vernieuwende werk van de Geest in ons werkelijkheid is geworden (Gal.2:19-3:29). Hoe gaat dat in zijn werk? In grote lijnen geeft Petrus in dezelfde preek antwoord op die vraag: via een innerlijke omkeer die leidt tot de doop, waarbij vergeving van zonden en de gave van de Heilige Geest ontvangen worden (Hand.2:38). Maar het blijft niet bij die christelijke basiservaring. De Geest werkt door. Door en door. De Heilige Geest is meer dan enkel een kracht die van God uitgaat! De Heilige Geest is God zelf, God-in-actie. Hij is het die erbij geroepen wordt om te helpen, de Helper, de Raadsman, de Parakleet. Hij is niet alleen werkzaam in het begin van ons christen-zijn, ook de voortgaande vernieuwing van ons leven is zijn werk. Wanneer we van de Geest afhankelijk zijn, blijven we afhankelijk van de Here Jezus en dat is naar de wil van God (Gal.5:25; Joh.15:5). Door de Geest worden we gedreven onze toevlucht steeds weer bij de Here Jezus te zoeken en het bij Hem alleen te vinden. Het zal in ieders leven wel weer anders gaan, de weg is verschillend, maar het resultaat van bekering en wedergeboorte komt voor iedere gelovige op hetzelfde neer: waar de Heilige Geest werkt, ontstaat door het Woord geloof in Christus, daar ontvangen mensen hoop voor de toekomst. Daar wordt liefde ervaren, voor God en voor de medemens. Waar de Geest werkt, worden de gelovigen in de waarheid geleid. Daar groeien zij in liefde, zich aan Jezus en zijn woord vasthoudende, met elkaar in elk opzicht naar Hem toe, die het Hoofd is, Christus (Ef.4:15,16; vgl. Joh.16:5-15).

Nader bekeken

Het werk van de Geest in ons wordt in de bijbel beschreven als het werk dat ons ‘herschept’, wat wil zeggen dat het ons innerlijk verandert en maakt dat we geestelijk gaan leven en zo een nieuwe schepping worden. Ezechiël sprak al over deze werkzaamheid van de Geest in het beeld van het doen herleven van dode mensen (Ez.37). Jeremia schrijft over een nieuw hart, dat God in die nieuwe relatie met Hem wil schenken (Jer.31:31-34). Na de Pinksteruitstorting van de Heilige Geest lezen we dat dit vernieuwende werk van God aan groepen en enkelingen plaats grijpt. Bij Lydia de purperverkoopster (Hand.16:14-16) wordt er op een bijzonder persoonlijke manier over geschreven. Zij was iemand die ‘God vereerde’, een godvrezende. Dat was een benaming die uitsluitend werd gebruikt voor heidenen die het joodse geloof hadden aanvaard en de synagogen bezochten. De Here had dus al aan haar hart gewerkt, ze was op zoek naar God. Wanneer ze dan naar de prediking van de apostel Paulus luistert, bewerkt de Here in haar hart ontvankelijkheid van de christelijke boodschap. Ze luistert met aandacht. We lezen: ‘en de Here opende haar hart, legde haar hart open.’ Het beeld is dat van een soort ingreep in haar innerlijk leven, in haar verstand, gevoel en wil, waardoor er toegang komt voor het evangelie. Deze ingreep wordt nadrukkelijk aan ‘de Here’ (Jezus Christus, die werkt door zijn Geest) toegeschreven. Het gevolg van dit werk van de Geest van Jezus is dat ‘zij zich hield aan het woord van Paulus’. Ze erkende dus het gezag van dat evangeliewoord, wat ook blijkt uit haar doop. En niet alleen bij Lydia had de Geest die vernieuwing gewerkt: haar ‘huis’ werd ook gedoopt, wat wil zeggen dat deze vrouw samen met degenen voor wie zij verantwoordelijk is, haar familie en mogelijk haar dienstpersoneel, het gezagsgebied van Jezus Christus binnenkomt. Haar ‘huis’ is het eerste stukje van de samenleving in Filippi waar de Heer zijn gezag vestigt. Filippi zal later de stad zijn, waar de eerste christelijke gemeente op Europese bodem is ontstaan (Fil.1:1; 1Thes.2:2)! Van het hart van een vrouw naar een hele samenleving! Het geloof blijft niet bij het hart steken, het evangelie is relevant voor de hele omgeving waar we wonen en leven. De doop als uitdrukking van het geloof van een enkeling is de eerste stap in die richting! God verandert mensen.

In het gesprek tussen Jezus en Nicodemus, zeg maar een geestelijke leider van formaat, wordt dit werk van de Geest ook kenmerkend uitgedrukt (Joh.3:1-21). Nicodemus zit hoog in de toren van zijn kerkelijke traditie. Hij heeft van daaruit een bepaalde kijk op zichzelf, op Jezus en op God. Jezus gaat op zijn geleerde woorden helemaal niet in, maar spreekt hem direct aan

op zijn grootste nood: de geleerde heer moet totaal veranderen (Joh.3:2). Hij heeft een andere kijk nodig op zichzelf, op Jezus en op God. Daarvoor moet hij ‘opnieuw’, ofwel ‘van boven’, dat is uit God geboren worden (3:31; 1:13). Er is een geboorte uit water en Geest noodzakelijk. Met het oog daarop doopte Johannes de Doper met water, een doop van bekering (1:26,31) en Jezus zelf zou dopen met de Heilige Geest (1:33), een doop die het nieuwe leven schept! Alleen wie uit de Geest geboren is, kan ingaan in het Koninkrijk van God. Jezus vergelijkt het werk van de Geest met het waaien van de wind. We weten niet precies waar de wind vandaan komt of naar toe waait. We horen zijn geluid en reageren daarop. Zo is ook de werking van de Heilige Geest met het verstand niet navolgbaar. Maar wanneer Gods Geest gaat waaien, geeft een mens zich gewonnen aan het denken van God in het eigen denken, voelen en willen (vgl. Jes.55:8). Machtig is het als God de ruimte krijgt om te denken en te doen in ons leven! Wij zullen als Nicodemus onze hoge bolweken van trots en traditie moeten verlaten om ons als gelovig kind te laten meevoeren door de Geest van Jezus. Hij, die van Boven, van God, gekomen is en ons wil meenemen op weg naar Zijn koninkrijk. Het is een oproep tot overgave: biedt niet langer weerstand tegen de Geest van Jezus, maar laat je door zijn Woord en Geest leiden! Zo krijg je een andere visie op jezelf, op God en op de Here Jezus. Stel je dienstbaar aan zijn Rijk en zie uit naar zijn toekomst. Geef je gewonnen aan de invloed van Gods Woord en van zijn Geest! Heilige Geest van God, vul (opnieuw) mijn hart!

9. Leven in de Geest van Jezus

(bij de prediking van 1 september 2002)

Wanneer we willen weten wat het eigenlijke werk van de Heilige Geest is voor wat betreft ons persoonlijk leven, dan moeten we het antwoord allereerst zoeken in de onderwijzende delen van de Schrift. Dit wil voor wat betreft het Nieuwe Testament zeggen, dat we het vinden in het onderwijs van Jezus en de apostelen. Wat de Geest in het leven van de gelovigen uitwerkt, lezen we bijvoorbeeld in het boek Handelingen, terwijl we de meer leerstellige uitspraken over het leven in de Geest vinden in de brief van de apostel Paulus aan de gemeente te Rome.

Het Nieuwe Testament gaat ervan uit dat God aan de gelovigen de Geest gegeven heeft (o.m. Rom.5:5 en 1Cor.12:13). Het gaat in deze studie vooral om de werking van de Geest in onze persoonlijkheid. De Geest werkt in en aan het karakter dat iedere gelovige bezit en waarin het leven van Jezus openbaar wil worden. Het gaat dus om ‘mijn’ speciale bijdrage aan het geheel van het leven, en wel door Gods Geest.

Het werk van de Heilige Geest in de gelovige kent meerdere aspecten. In het werk van de bekering en de wedergeboorte werkt Gods Geest rechtvaardiging. Dat maakt een mens tot een kind van God, een nieuwe schepping. In het werk van de vernieuwing werkt Gods Geest heiliging. Dat maakt een kind van God tot een geestelijk volwassene, een vader in het geloof. In het werk van de vervulling werkt Gods Geest toerusting. Dat maakt een gelovige tot een met gaven en talenten gezegend medestrijder, een medewerker in en vanuit de christelijke gemeente.

Bij al deze verschillende werkingen van de Geest gaat het om één en dezelfde Geest, die dit werkt en wil werken in alle gelovigen. Gods Geest is aan het werk in navolgers van Christus. Het is onmogelijk het werkproces van de Geest in ons leven te fixeren of precies te beschrijven. Elke gelovige is op de weg van het heil en leeft zo uit, in en door de Geest. Zonder twijfel is de ene gelovige op die weg van het heil verder gevorderd dan de andere (vgl. 1Cor.3:2 met Ef.4:13). Voor alle gelovigen geldt overigens, dat zij opgeroepen worden bewust te zoeken naar verdieping en vervulling van hun geestelijk leven. Ze moeten zich naar die vervulling uitstrekken en mogen om de doorwerking van de Geest in hun leven bidden.

Het verschil in geestelijk leven van de ene en de andere gelovige zit hem vaak daarin, dat de een veel meer leeft uit de genade en zegeningen die God in Christus aan ons geeft dan de ander. De apostel Paulus roept alle gelovigen dan ook steeds weer op om te leven uit de rijkdom die ons in Christus geschonken is. Het eerste hoofdstuk van de brief aan de gemeente te Efeze staat er vol van! Laat ik het duidelijk zeggen: mijn inziens is er in het Nieuwe Testament geen plaats voor een bijzonder soort gelovigen, die meer of hoger zijn dan de anderen. Ook vind je er geen ruimte voor de gedachte dat er bijzondere geestelijke ervaringen zijn voor enkele bijzondere gelovigen, ervaringen die los staan van de hele christelijke gemeente. Geloven is: Jezus Christus en zijn heil in je leven toelaten en dat in je dagelijkse doen en laten uitwerken tot eer van God, tot welzijn voor de gemeente en tot zegen voor de wereld. Het draait immers om het geloof in Jezus, vanwaaruit de zegeningen gevonden worden. Maar dan wel leven van alles wat ons in Christus geschonken is: uit genade door het geloof, een leven lang! Daartoe geeft de Geest gaven en talenten, daarvoor is er toerusting en vervulling. Wáár we ook door het geloof in de Here Jezus deel aan hebben, daar werkt Gods Geest in door. Dit is je voortdurend laten vervullen door de Geest (Ef.5:18). Het betekent voor ons dat we steeds weer en meer naar Christus toegroeien (Ef.4:15)! Het NT kent de duidelijke oproep jezelf ter beschikking te stellen aan het leven van Jezus, ofwel om vervuld te worden met de Heilige Geest. De Geest werkt in ons een soort heilige ontevredenheid met de huidige toestand. Dankbaar om wat is, maar tegelijkertijd zoekend naar wat God nog meer voor ons in petto heeft. Niet onrustig, maar gelovig uitzien naar het meerdere.

De Geest werkt in ons dat we willen veranderen naar het beeld van Jezus. De Geest werkt in ons het gelovige gebed om die verandering, vernieuwing en vervulling. De Geest werkt in ons een verlangen naar geestelijke groei in het geloof. ‘Wordt vervuld met de Geest’ (Ef.5:18) is een opdracht voor elke gelovige, in de zin van: stel je voortdurend open voor de vernieuwende werking van de Heilige Geest, met alle goede gevolgen vandien. Het gaat er niet om hoeveel van de Heilige Geest wij hebben, maar hoeveel de Heilige Geest van ons heeft! Wij mogen ons dagelijks onderwerpen aan zijn leiding en putten uit zijn kracht. Enkele gevolgen van het dagelijks vervuld worden met de Heilige Geest lezen we direct na de oproep (Ef.5:19-21). In de samenkomsten van gelovigen wordt als het goed is veel gesproken uit de bijbel, veelzeggende geloofsliederen als de Psalmen worden gelezen en gezongen. Andere, nieuwe lofliederen en gezangen tot eer van God worden gecomponeerd en ook vol overgave samen gezongen. In de christelijke gemeente heerst orde en liefde, er is eerbied voor God. Dit geeft geen statisch gemeentebestand, waarin alles altijd op dezelfde manier toegaat. Integendeel: ‘Stel je voortdurend open voor de Geest’ betekent: laat je voortdurend bezielen en leiden door de Geest van Jezus. Stel steeds opnieuw je gedachten, gevoelens, woorden en daden onder de heerschappij van de Geest. Dan wordt je geleid door de Geest van Jezus, die in je woont als je christen bent. Dit is de weg van groei tot geestelijke volwassenheid. Daarin is, wanneer dat nodig en nuttig is (zie 1Cor.14), ruimte voor speciale ervaringen als het spreken in tongen (beter: in talen) met uitleg, maar ook voor getuigenissen, voorbede, profetische woorden van stichting, vermaning en bemoediging. Ruimte voor de vreugde van het geloof, maar ook voor

het verdriet van lijden en beproeving. Alles tot opbouw van allen, dat wil zeggen van heel de christelijke gemeente. De Geest is de Gever van kracht, de Bewerker van reiniging, heiliging, verdieping en vernieuwing, maar ook van barmhartigheid en ontferming voor de zwakken, de Schenker van liefde voor allen, in leven en lijden.

Het diepste geheim van christelijk leven is dagelijks leven uit de kracht van de Geest van Jezus, die ons verbindt met alles wat Christus ten behoeve van ons deed en geeft. Dat geeft ruimte voor het klagen van de Psalmen én het juichen, voor het lijden van het kruis en de glorie van de overwinning. Wat is het gróte werk van de Geest in ons? Dat wij gaan en blijven geloven in Jezus Christus als de Heiland der wereld en de Redder van ons persoonlijk leven! Geloven in Jezus, die onze zonden vergeeft en ons reinigt van alle ongerechtigheid, maar ons ook in Zijn dienst neemt voor wat betreft de komst van Zijn Koninkrijk. Dát is de vrucht van de Geest: het leven door en met Jezus, in al de breedte en diepte en lengte die het leven eigen is. Inwerking van Gods Geest in al onze schoonheid en kracht, maar ook in onze zwakte en moeite. Het geloof in Jezus Christus is een vitale en dynamische realiteit. Waarin voortdurend een weg is voor vernieuwing van je persoonlijk leven, maar ook voor de gemeenschap van gelovigen. Ik geloof in het werk van Gods Geest in een hele reeks geestelijke gaven en de toewijding van een hele reeks natuurlijke talenten. Ik geloof dat een mens door gebed en overgave kan komen tot een radicale geestelijke vernieuwing, gewerkt door Woord en Geest. Ik geloof dat er een krachtig getuigenis uitgaat naar onze kinderen en de mensen om ons heen als onze dagelijkse levenswijze in mooie en moeilijke momenten getuigt van onze verbondenheid met Jezus Christus. Met vallen en opstaan, maar toch juist zó: *God alleen de eer!*

10. Dagelijks leven door de Geest (over toewijding en afhankelijkheid)

Een voorbeeld

Om een idee te geven wat een leven door de Heilige Geest, ofwel een leven in de leerschool van Jezus, inhoudt wil ik aan de hand van een voorbeeld proberen duidelijk te maken. Stel je een terrein voor waarop een groot bedrijf met vele gebouwen gevestigd is. De bedrijfsgebouwen worden de een na de ander afgebroken. Op de plaats waar ze stonden worden nieuwe en betere gebouwen opgetrokken. Bij die nieuwbouw wordt gebruik gemaakt van het materiaal dat oorspronkelijk tot de afgebroken gebouwen behoorde. Terwijl de nieuwbouw plaats heeft, gaat de bedrijfsuitvoering gewoon door. Er worden tijdelijke voorzieningen getroffen. Voor werknemers en klanten vereist een en ander wel wat geduld. De voortdurende veranderingen zijn voor degenen die het bedrijf gaande moeten houden nogal problematisch. Ze krijgen niet steeds tijdig te horen waarom een bepaalde routinezaak, die altijd zo gegaan is, plotseling moet veranderen. Maar de architect heeft voor elk stadium in de verbouwing een plan van aanpak gemaakt. Een zeer bekwame werkuitvoerder houdt toezicht op het geheel en leidt iedere volgende fase. Het blijkt dat iedere dag opnieuw het bedrijf gewoon kan blijven functioneren, zoals de opzet was. Ieder die in het bedrijf werkzaam is, krijgt dan ook de overtuiging dat hij of zij aan de eigen verantwoordelijkheid om het publiek van dienst te zijn kan voldoen. Al gaat dat niet steeds zoals ze zelf hadden gewild.

De toelichting

Bij een voorbeeld behoort natuurlijk de uitleg. Een beeld gaat veelal in grote lijnen op, de details moeten niet per se worden ingevuld, het gaat om de gedachte. In dit beeld stellen het bedrijfsterrein en het bedrijf zelf jouw leven voor. God is voortdurend op dat terrein aan het werk. Hij werkt eraan dat jouw slechte gewoonten worden afgebroken. Daarvoor in de plaats komen nieuwe gewoonten die voldoen aan wat de Architect voor ogen heeft. Je wordt vernieuwd in je doen en laten en er komen gewoonten die aan het beeld van Jezus Christus voldoen. Om dit tot stand te brengen heeft de Architect, God de Vader, een plan van aanpak ontwikkeld. Door de Heilige Geest voert Hij dit plan iedere dag opnieuw verder uit. Hoewel er steeds weer sprake is van een onderbreking van de dagelijkse routine en we ons soms verbaasd of zelfs verbijsterd afvragen wat Gods bedoeling uiteindelijk is, gaat het er in het totale bouwwerk om jouw vermogen te vergroten om God en anderen te dienen. Op sommige momenten ben je je meer bewust van achteruitgang dan van vooruitgang. Maar middenin de verwarring van onze persoonlijke, voortgaande ‘verbouwing’ en het meer en meer bewust worden van je huidige tekortkomingen bevinden we ons in een proces waardoor we veranderd worden naar het beeld dat God van ons heeft. Heiliging is gewoonlijk geen aangenaam proces. We moeten tijdens het proces niet verwachten dat alles wel vanzelf zal gaan. De verbouwingswerkzaamheden zijn maatregelen van Gods morele oefening. Immers, ‘Tucht is nooit prettig, op het moment zelf is er meer verdriet dan blijdschap; maar op de lange termijn levert ze voor degenen die zich door haar lieten vormen de vrucht op van vrede en gerechtigheid.’ (Hebr.12:11; vgl. 12:10). Duidelijk is dat het leven van Christus meer en meer gestalte moet krijgen in het leven van christenen (Gal.4:19). Zoiets gebeurt niet van de ene op de andere dag. Dat vereist werk en tijd, inzet en geduld. Het vraagt toewijding en overgave aan de leiding van de Architect. Wie naar Gods plan wil leven, zit ergens in dit proces.

De werkelijkheid van de Geest

Het is van belang om naar aanleiding van bijbelse gegevens na te denken over de werkelijkheid van de Heilige Geest. We zullen dan niet alleen stilstaan bij de Geest, maar ook bij de mens, meer toegespitst, bij de gelovige mens. De bijbelse nadruk dat het daarbij gaat om de Geest van de Vader en de Zoon is uitgangspunt van deze gedachten. In de allereerste plaats valt het accent op Jezus Christus: Hij is de grote gave Gods. In 2Cor.9:15 spreekt Paulus van ‘Gods onuitsprekelijke gave’, waarmee hij de gave van Zijn Zoon Jezus Christus en in het verlengde daarvan ook het totale heilshandelen van God bedoelt (vgl. Rom.8:32). Toegespitst schrijft hij daarover in Rom.6:23: ‘de genade (charisma) die God schenkt is het eeuwige leven in Jezus Christus, onze Heer.’ God stelt Jezus Christus centraal. Daarnaar hebben wij ons te richten!

Daarnaast wordt de Heilige Geest de grote gave van de eindtijd genoemd. Petrus zegt in zijn indrukwekkende toespraak op de Pinksterdag tegen de samengestroomde Joden: ‘Bekeert u en een ieder van u late zich dopen in de naam van Jezus Christus tot vergeving van uw zonden, en gij zult de gave van de Heilige Geest ontvangen (Hand.2:38). De gave van de Heilige Geest betekent hier: de Geest (zelf) als gave. Volgens het NT delen alle gelovigen in die gave van de Geest (1Cor.12:12).

Het persoonlijke karakter van de Geest komt bijvoorbeeld tot uitdrukking in wat we lezen over ‘het ontvangen worden’ van de Geest door iemand (Joh.20:22; Hand.8:15,17,19; 10:47; 19:2; 1Cor.2:12; 6:19). De Geest komt dan in iemands leven wonen. De Heilige Geest is immers niet ons eigendom, is ook nooit te verklaren vanuit de gelovige. Daarom krijgt de

gelovige ook nooit de beschikking over de Heilige Geest! De Geest wordt ons (als een persoon die 'in ons komt wonen') door God geschonken. De gelovige wordt zo een tempel van de Geest, omdat en voorzover de Geest van God in hem of haar woont (1Cor.3:16). De Geest wil met de gelovige in een persoonlijke relatie treden. In die relatie blijft de Geest Geest en de gelovige blijft mens. De Geest schept door het Woord de mogelijkheid dat de mens weer kan functioneren in vrijheid en verantwoordelijkheid ten opzichte van God.

Om goed zicht te krijgen op wat de Geest in de gelovige en in gemeente doet, is het nodig eerst zorgvuldig aandacht te geven aan de relatie tussen Jezus en de Geest.

In het begin van de evangeliën komen we het werk van de Geest tegen in verband met de geboorte van Jezus (Luc.1:35).

Wanneer Jezus later via de doop door Johannes welbewust de messiaanse weg betreedt en zich met de zondige mens vereenzelvigd, ziet Johannes de Geest van God als een duif neerdalen en op Jezus komen (Matth.3:16; Luc.3:21-22).

De evangelist Johannes zegt later dat Jezus de Geest bezit zonder maat of beperking (Joh.3:35). Jezus is de Drager van de Geest (vgl. messiaanse profetieën als Jes. 51:1vv.). Jezus doet zijn werk in de kracht van de Heilige Geest (Matt.4:1; Luc.4:14; vgl. Rom.1:4). Jezus bezit bij uitstek de gaven van de Geest: wijsheid en kennis, alsook van genezing en de kracht van de bevrijding (Matt.12:28). Zijn verkondiging wordt bevestigd door de tekenen en wonderen die Hij doet.

Na zijn opstanding en hemelvaart is Jezus de Zender van de Heilige Geest (vgl. Joh.14:26; 15:26; 16:7; 20:20; Hand.2:33). Paulus benoemt die relatie tussen Jezus en de Geest heel duidelijk: 'de Geest van Christus' en 'de Geest van de Zoon' (Rom.8:9; 2Cor.3:17; Gal.4:6). Voor ons betekent dit: waar de Here Jezus is, daar is ook de Geest en wie aan Jezus toebehoort, heeft ook deel aan de Geest.

De consequentie hiervan is dat we de Heilige Geest en zijn werk nooit mogen losmaken van Christus en zijn werk! De Heilige Geest zal je altijd betrekken in wat er met Jezus Christus gebeurd is én zal de gelovigen daar deel aan geven. Wat met en in Jezus Christus gebeurd is, is niet slechts iets van het verleden. De gelovige is er door de Geest en diens werk vandaag direct bij betrokken.

Samengevat: de Geest van God treedt als Geest van Jezus Christus met de gelovige in relatie. Alleen waar bij een mens het geloof in Christus is, treedt de Geest met die gelovige in relatie (lees Romeinen 8 en 9). Door het werk van de Geest gaat de mens als gelovige leven en werken!

Een tweezijdig werk

Twee kanten van dat ene werk van de Geest aan en in de gelovigen zijn: rechtvaardiging en heiliging. Deze twee werkzaamheden van de Geest horen in het leven van een gelovige bij elkaar. In rechtvaardiging gaat het er om dat God mij als zondaar, zonder enige verdienste van mijn kant, louter uit genade schenkt wat Christus voor de Zijnen heeft bewerkt: vrede met God, gerechtigheid en heiligheid. Mij wordt toegerekend wat Christus voor mij volbracht heeft. Zo werkt God in de weg van het geloof als Bevrijder en Herschepper in het leven van een zondaar. Daarbij gaat het en raakt het niet alleen mijn 'status' (zondaar of kind), maar het werk van de Geest heeft op deze wijze invloed in mijn hele bestaan, mijn dagelijkse leven in deze wereld. Het is zelfs onmogelijk dat iemand die Christus werkelijk toebehoort geen vrucht van dat ingeplante geloof zou voortbrengen!

Dat is dan tegelijk de tweede werkzaamheid: de Geest heiligt de gelovige (d.w.z. zet de gelovige apart voor het leven met God) en werkt heiliging van het leven uit. Ten diepste is het de Heilige Geest die ons in een weg van geestelijke groei naar het beeld van Jezus vernieuwt. We kunnen niet door God als kinderen worden aangenomen zonder dat we ons ook als zijn

kinderen gaan gedragen. Zowel voor wat betreft de rechtvaardiging als de heiliging is het de Geest die dit 'in één beweging' aan en in ons bewerkstelligt. Rechtvaardiging en heiliging verhouding zich als grondslag en doel, als wortel en vrucht.

Gave en opgave

Wanneer we nadenken over de verhouding van het werk van de Geest en het werk van de gelovige kan het beste worden uitgegaan van de twee begrippen gave en opgave. Daarin is de gave betrokken op de aantoonende wijs: Kijk maar, hier staat het, dit is de belofte van het heil. Het werk van de Geest wordt ons verkondigd om door ons geloofd te worden.

Aan de andere kant is er de opgave, zeg maar het bevelende en corrigerende, zoals we dat ook herhaaldelijk in de bijbel lezen. Deze opgave-kant behoort tot het werk van de gelovige. Het gaat er daarbij om wat de gelovige mag en moet uitwerken door de kracht van de Geest.

Allereerst moeten we vaststellen dat in de bijbel de opgave gebaseerd is op de gave. Anders gezegd: het werk van de gelovige is nooit voorwaarde voor het werk van God!. Het is juist omgekeerd: omdat God werkt en (in Christus) gewerkt heeft, kan de gelovige werken. Of: wat God werkt in de gelovige is voorwaarde voor het werk van die gelovige. Hiermee is ten diepste de verhouding van het werk van de Geest en het werk van de gelovige aangegeven. Het werk dat wij als gelovigen doen is altijd gefundeerd in het werk van de Geest (en dus in het werk van Christus!). Tegelijk moet gezegd dat gave en opgave een onlosmakelijke eenheid vormen, het zijn twee kanten van dezelfde zaak. Nooit levert de gelovige een eigen aandeel naast het aandeel van de Geest. Het werk van de Geest en het werk van de gelovige vormen een eenheid waarbij de gelovige het werk van de Geest mag werken! Het gaat dus niet om twee partijen die elkaar aanvullen!

Het is overigens mijns inziens niet mogelijk om het wondervolle 'in elkaar' en 'met elkaar' en 'door-elkaar' van het werk van de Geest en het werk van de gelovige volledig in taal tot uitdrukking te brengen.

Samengevat: De Geest wil in en door de gelovige werken en de gelovige mag zelfstandig en verantwoordelijk het werk van de Geest werken. De wijze van werken van de Heilige Geest is zo, dat Hij aan mensen bevoegdheid en kracht geeft om als mens God te dienen. De Geest maakt ons bewuste en overleggende optreden dus niet overbodig. De Geest maakt het mogelijk dat de mens in vrijheid en verantwoordelijkheid leeft en daarin God dient en eert.

Heiliging

De heiliging door de Geest is een toespitsing van het leven door de Geest. Primair is naar bijbels woordgebruik heiliging op te vatten als een door God gegeven 'kwaliteit' van zijn volk. Geheiligd zijn is door de Here God toegeëigend en apart gezet zijn. Zo is de heiliging een goddelijke gave, die in het NT ook uitdrukkelijk in verband wordt gebracht met de Geest (lees 1Cor.6:11 en 2Thess.2:13!).

Samengevat: het is God die in Christus door Woord en Geest zich een volk toeëigent.

Het is in het NT verder duidelijk dat het voor wat betreft heiliging daarnaast ook om verantwoord handelen gaat. Aan de toeëigening *door* God is de toewijding *aan* God onlosmakelijk verbonden. Het is juist op grond van wat God voor en in ons heeft gedaan dat deze toewijding van de gelovige gevraagd wordt. Heel duidelijk is de wil van God hierin te lezen in 1Thess.4:3-8 (hardop lezen!). Opmerkelijk is dat na de indringende vermaning om heilig te leven, verwezen wordt naar de gave van de Heilige Geest. Het werk van de Geest en het werk van de gelovige moeten altijd in één adem genoemd worden. Voor onze heiliging blijven we altijd van de Geest afhankelijk. Anderzijds krijgt de heiliging door de Geest concreet gestalte in de heiliging van het dagelijkse leven van de gelovige. Wij zijn het zelf die

ons door de Geest van God heiligen! Er is niet iets in ons dat automatisch (levens)heiliging bewerkt.

Nieuwtestamentische teksten met betrekking tot heiliging laten duidelijk zien dat het hier zowel om Gods gave als om onze opgave gaat. Wij zullen er daarom bidden en er naar streven om de ons bekende wil van God iedere dag in praktijk te brengen. Heiliging is zo Gods vernieuwende werk aan de christen (soms heiligmaking genoemd) en vernieuwing van de levensstijl van de persoon die vernieuwd is.

De puritein John Owen heeft dit eens als volgt omschreven in zijn boek 'Works':
'Heiligmaking is een onmiddellijk werk van Gods Geest aan de ziel van gelovigen, waarbij hun natuur gewassen en gereinigd wordt van de vervuiling en de onreinheid van de zonde en vernieuwd wordt naar het beeld van God en waarbij de gelovigen in staat gesteld worden, vanuit een geestelijke houding van genade, God gehoorzaam te zijn, overeenkomstig de bedoeling en voorwaarden van het nieuwe verbond, uit verdienste van het leven en de dood van Jezus Christus... Daaruit volgt dat onze heiliging de vrucht en het gevolg van dit werk is. Het werk dat in ons voltooid wordt en dat bestaat uit het vernieuwde principe of beeld van God, dat in ons gewerkt wordt en als zodanig bestaat het uit een heilige gehoorzaamheid aan God door Jezus Christus, overeenkomstig de uitgangspunten van het verbond der genade, vanuit het principe van een nieuwe natuur.

Zo bezien is heiliging dus de vrucht van de Geest, die in de christen aan het licht komt als hij of zij wandelt door de Geest (Gal.5:16,22,25). Heiliging is toewijding, dicht bij God leven, God gehoorzamen, met en voor God leven, Hem navolgen, zijn geboden onderhouden, aan zijn kant tegenover de zonde gaan staan, gerechtigheid in je leven uitwerken, goede werken tot stand brengen, Jezus' onderwijs en voorbeeld volgen, God in de Geest aanbidden, uit eerbied voor Christus God en de mens liefhebben en dienen.

Ten aanzien van God neemt heiliging de vorm aan van een allesoverheersend verlangen om Hem door liefde en trouw, toewijding en lofprijzing te behagen.

Ten aanzien van de zonde neemt heiliging de vorm aan van verzet, om in onze zelfzucht niet toe te geven aan de begeerten van het vlees, maar de zondige werkingen van het lichaam te doden (Gal.5:16; Rom.8:13).

Samengevat: Heiliging is een door God geleerde en door de Geest gewerkte gelijkvormigheid aan Christus. Het is kern en inhoud van toegewijd discipelschap. Het is de uiting van het geloof dat door liefde werkt. Het zijn de daden van gerechtigheid, die voortvloeien uit het bovennatuurlijke leven van het hart van hen die wedergeboren zijn.

Veelzijdige genade

Heiliging heeft als context: rechtvaardigmaking door Jezus Christus.

Heiliging is in relationele zin: vernieuwing door toewijding.

Heiliging toont begrip van Gods heiligheid.

Heiliging staat tegenover wereldsgezindheid.

Heiliging is diep doorwerkende godsvrucht.

Heiliging kent het gevaar van activisme.

Heiliging heeft als wortel: met Christus mede-gekruisigd en mede-opgestaan zijn (Rom.6).

Heiliging kent als leefregel: Gods geopenbaarde wil en wet.

Heiliging heeft als hart: de liefde tot God en de naaste.

Heiliging betekent strijd (Gal.5:17).

Heiliging is wandelen door de Geest.

De vervulling met de Heilige Geest

In het NT is vervullen een complex begrip, dat met meerdere Griekse woorden omschreven wordt. Om het in een lijn te brengen zouden we kunnen zeggen dat vervuld worden met de Geest zoveel betekent als: zich laten beheersen door de Geest van God. In Ef. 5:18 staat het onwijze en onverstandige zich te buiten gaan aan overmatig drinken van wijn tegenover het vervuld worden met de Geest. In het vol worden van wijn is ‘onredbaarheid’, mateloosheid, de mens raakt onaanspreekbaar en losgeslagen. De gelovigen worden door Paulus ernstig opgeroepen zich daarvan te onthouden, maar door de vervulling met de Heilige Geest in gemeenschap met God te blijven leven. De volheid van de Geest komt tot uiting in lofprijzing en dankzegging, alsook in een zich aan elkaar onderwerpende liefde (Ef.5:21-6:9). Het gaat daarbij enerzijds om een daad van God, anderzijds is het een blijvende opdracht: wordt voortdurend vervuld met de Geest! Het vervuld worden is iets waar de gelovige persoonlijk volledig bij betrokken is. De Geest beheerst de gelovige doordat deze zich laat beheersen door de Geest, door te wandelen naar de wil van God. In vrijheid buigt een christen onder de heerschappij van de vervullende Geest.

De vervulling met de Geest is geen overbodige luxe. Integendeel, het is een opdracht voor elke christen, jong en oud, in verband met onze levenswandel (Ef.5:15), in verband met het begrijpen van de wil van God (5:17), in verband met onze lofprijzing (5:19) en in verband met de christelijke liefde en gehoorzaamheid (5:21). Met andere woorden: we hebben het nodig ons te laten gezeggen door Woord en Geest om God te kunnen dienen, tegen de zonde te kunnen strijden en tot eer van zijn naam te kunnen leven.

Soli Deo Gloria!

11. Kenschets van het nieuwe leven

- ▣ uit Gods bron zoet (goed) water geven
- ▣ uit de ware wijnstok goede vruchten dragen
- ▣ uit het geloof goede werken voortbrengen
- ▣ uit de verbondenheid met Christus
‘wandelen zoals Hijzelf gewandeld heeft’
- ▣ te allen tijde gehoorzaam blijven
- ▣ de behoudenis blijven bewerken
uit eerbied en ontzag voor de heilige God
- ▣ uit de liefde van God Zijn geboden bewaren liefdevol,
zachtmoedig en radicaal
- ▣ doodt dan de aardse (zondige) praktijken
- ▣ wandelt door de Geest en in de liefde
- ▣ zoekt de dingen die ‘boven’ (van God) zijn

‘Blijft in Mijn liefde’

O Jezus Christus, groei in mij,

dat al het dwaze zal verdwijnen.
Trek mijn hart steeds dichterbij,
Heer, maak mij van de zonden vrij.

Laat steeds uw grote kracht,
Mijn zwakheid weer omvangen.
Uw leven overwint mijn dood,
uw licht mijn duisternis en nood.

Als uw Geest mij wil verlichten,
vlucht elke boze gedachte weg;
en wil dag aan dag mij leren,
dat ik van u ben, Heer der Heren.

Laat mij van uw glorie zien,
uw genade, hart vol erbarmen.
Leer mij te groeien naar uw beeld,
Eenvoudig echt en innerlijk geheeld.

Heer, vervul mij met uw vreugde;
houdt mij toch vast met kracht.
Laat uw offer mijn zonden bedekken,
uw liefde mijn leven doortrekken.

Jezus mijn leven, mijn doel.

Amen.